

26è Diumenge després de Pentecosta Ordre del culte del 17/11/24

Preludi musical

Benvinguda i pregària

Himne: Ben a prop vostre (53 CG)

Lletra: Antoni Almudèvar Música: C.H. Morris

Crida a la lloança: Salm 113

Himne: Cantad alegres al Señor (166 HC)

Lletra: Tomás J. González Música: Loys Bourgeois (Salm 100)

Lectures bíbliques:

1 Samuel 1, 4-20

Hebreus 10, 11-14.19-25

Himne: Quin goig serà el viure amb Jesús (150 CG)

Lletra: Antoni Almudèvar Música: James McGranham

Proclamació de la paraula

Lectura evangeli: Marc 13:1-8

Pregària per la il·luminació

Predicació

Interludi musical

Resposta a la Paraula

Himne: Escolteu! (202 CG)

Lletra: Mª Teresa Giménez Música: Francis Terral (Cànon de la Pau)

Vida Comunitària:

Presentació de les ofrenes

Anuncis

Himne: Mes de mil veus

Lletra: Elies Cortès Música: M. Redman, J. Myrim, M. Maher, L. Story

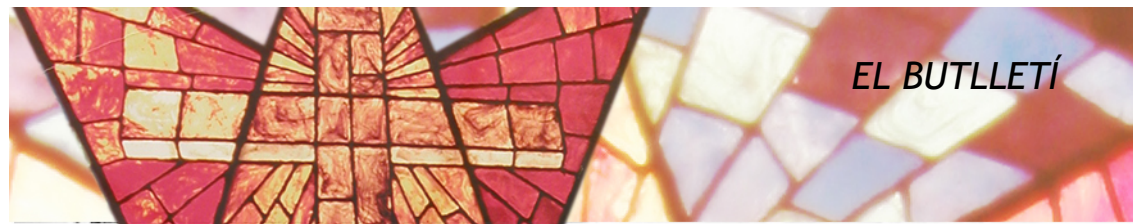
Benedicció

Església Protestant de Barcelona – Centre

Carrer dels Tallers, 26 – 08001 Barcelona

Correu electrònic: info@esglesiatallers.org - web: www.esglesiatallers.org

Compte bancari: Banco Santander: ES10 0049 4700 3523 1697 4367

EL BUTLLETÍ

Església Protestant de Barcelona - Centre

Nº 1954 de 17 de novembre de 2024

Sobre la Llibertat tercera part. El Discurs de la Servitud Voluntària

El maig de 1548 el rei de França Enric II imposà la gabella, un impost sobre articles de primera necessitat, a la regió de Bordeus. Això va provocar la revolta dels pagesos que protestaven per l'impost, i la corrupció dels oficials reials. La revolta va ser durament sufocada pel Rei i suposà la pèrdua de privilegis de la ciutat de bordeus, pagar una forta indemnització, la suspensió del seu parlament i la condemna a mort de 140 persones inclosos menors, capellans i senyors.

Davant d'aquests fets, Étienne de La Boétie (Sarlat-la Canéda, França 1 de novembre de 1530 – Le Taillan-Médoc prop de Bordeus, 18 d'agost de 1563) es pregunta:

Per què els homes lluiten per la seva servitud com si fos la seva salvació?

Per què els humans se sotmeten voluntàriament pel nom d'Un?

Étienne de La Boétie és l'autor de: "El discurs de servitud voluntària". En aquest text de La Boétie explora les causes de per què la tirania sobreviu sobre una massa que és molt més forta que ella. En aquesta petita obra, de La Boétie reflexiona per què els individus serveixen voluntàriament a un home que els tiranitzava quan, de fet, només té la força i el poder que té ell sol. de La Boétie va entregar el seu discurs a Michel de la Montaigne que el va utilitzar com el tronc central dels seus assajos.

Per ara només vull entendre com pot ser que tants homes, tantes viles, tantes ciutats i tantes nacions suportin, algunes vegades, un tirà sol que no té altre poder que el que ells mateixos li donen, que treu tota la seva capacitat de danyar-los de la voluntat que tenen ells de sofrir-lo, que tan sols pot fer mal quan s'estimen més suportar-lo que contradir-lo. Cosa notable, sens dubte, i, tanmateix, tan comuna que cal doldre's més i estranyar-se menys: veure un milió d'homes servir miserablement, amb el jou al coll, no pas constrets per una força gran, sinó, en certa manera, encantats i encisats -segons sembla- pel simple nom d'un de qui no han de témer el poder, ja que està sol, ni estimar les qualitats, ja que és inhumà i salvatge envers ells (Étienne de La Boétie; Michel de Montaigne, La servitud voluntària, Carta sobre la mort de La Boétie, "L'amistat").

Per de La Boétie, l'individu neix lliure i amb la passió de defensar aquesta condició i es pregunta per què se sotmeten voluntàriament a un tirà?

En el segle XVI, aquest text va totalment en contra de la percepció clàssica del poder en trastocar els conceptes de dominació i servitud: mentre que tradicionalment es considera que el tirà busca dominar al poble, esclavitzar-lo, segons La Boétie, són en realitat els ciutadans els que es desposseeixen del seu poder, es deixen dominar, es priven de la seva pròpia llibertat per a donar-la-hi als tirans.

Les conclusions de La Boétie sobre aquest fenomen les redueix a tres:

El costum és la primera raó que fa que els homes serveixin de bon grat és que neixen servents i són criats com a tals. Els tirans han intentat sempre, per refermar-se, que el poble s'acostumi no sols a ser-los obedient i servil sinó també devot.

Mantenir el poble en la ignorància: Els llibres i el saber donen als homes, més que cap altra cosa, el sentit i l'enteniment per reconèixer-se i per odiar la tirania.

El tercer és la piràmide d'interessos. La submissió al tirà per obtenir poder. *Encara que costi de creure, en realitat, són sempre quatre o cinc*

els que sustenten el tirà, quatre o cinc els que li mantenen tot el país asservit. Aquests sis alligonen de tal manera el seu capítol que, per causa de la seva aliança, li cal afegir a les maldats pròpies les d'ells. Aquestes sis en tenen sis-cents que se n'aprofiten a la seva ombra i que fan amb ells allò que ells fan al tirà. Tot plegat, els favors i els beneficis secrets, els guanys i les restitucions que s'obtenen amb els tirans fan que sigui, al capdavant, gairebé tan nombrosa la gent que sembla treure profit de la tirania com la que voldria tenir llibertat.

D'on treu tots aquests ulls que us espien, si no de vosaltres? Com té tantes mans per a colpejar-vos, si no us les manlleva? Els peus amb els quals colpeja les vostres ciutats, no són també els vostres? Té algun poder sobre vosaltres, que no sigui vostre?

Són discutibles les tres raons que de La Boétie exposa sobre l'existència del fenomen de la servitud voluntària.

La primera, el costum, pot explicar el fenomen a les persones que han nascut sota aquest jou, però no explica com es desencadena en primera la generació.

La segona, la ignorància, tampoc acaba d'explicar per què per molt analfabet que un sigui, això no explica que voluntàriament es vulgui sotmetre a una altra persona.

I per últim la tercera, la piràmide d'interessos, tampoc ho explica perquè no és tracte d'una submissió voluntària sinó que és una piràmide d'interessos per obtenir un benefici personal.

Serà Spinoza que donarà una altra explicació basada en els afectes. Per Spinoza l'ésser humà és per naturalesa vanitós, això és que gaudeix quan es compara amb altres i es veu superior, però s'entristeix quan es veu inferior. És quan es veu inferior que la persona s'esforçarà a menysprear els altres i les seves qualitats. Així doncs, l'ésser humà és procliu a l'odi i a l'enveja, aquests dos afectes són agreujats per una

educació que incita als infants a la competitivitat màxima i, per tant, a la frustració que porta a l'odi i a l'enveja.

Però quan la persona posseeix unes qualitats que són alienes a les nostres, ja no l'envejarem, sinó que l'admirarem. Perquè l'enveja sempre es produeix sobre persones semblants a nosaltres. Si la persona és dissemblant a nosaltres, ja no l'envejarem, sinó que l'admirarem en tant que és una persona singular amb la qual no hi ha comparació possible. Així doncs, com més dissemblant sigui més fàcilment caurem en la veneració. Per exemple, un pianista envejarà l'èxit d'un altre pianista, un futbolista envejarà l'èxit d'un altre futbolista, però el pianista no envejarà l'èxit d'un futbolista i viceversa. Però un jugador juvenil de futbol no envejarà Messi perquè no es pot comparar amb ell, de la mateixa manera un estudiant de piano no envejarà a Martha Argerich perquè no es pot comparar amb ella, si de cas la venerarà. Quan una persona contempla la virtut en una altra persona dissemblant a ella, no podrà envejar-la sinó que l'admirarà en tant que és una persona singular.

Spinoza defineix la servitud voluntària com la impotència humana a l'hora de controlar els seus afectes o passions. La persona sotmesa als afectes no actua sota la seva voluntat sinó sota la força de les seves passions d'una forma tal que, sovint, per bé que vegi que és el millor per ell, es veu forçat, tanmateix, a seguir el que és pitjor. Considerat així, el bé i el mal són un producte dels nostres afectes. Res és genuïnament bo ni genuïnament dolent. Tot va en funció dels afectes que patim. Això explicaria les barbaries i crims que comenten els súbdits –sotmesos voluntàriament- en nom de qualsevol governant o autoritat religiosa.

És per aquesta recerca de la singularitat que els tirans, reis i dictadors han volgut mantenir una certa distància amb el poble per tal de cobejar una certa aurèola de divinitat. El Cèsar va implantar el culte a l'emperador una vegada moria. Faró d'Egipte era considerat quasi diví. L'emperador del Japó era considerat un déu vivent. La coronació de la monarquia britànica és oficiada per l'arquebisbe de Canterbury en una clara al·lusió a una cerimònia no laica sinó religiosa i, per tant, beneïda per Déu. Molts monarques eren coronats pel Papa vigent donant a entendre que la

coronació era voluntat de Déu. Francisco Franco era "Caudillo de Dios i de la patria" i en les monedes posava "Caudillo por la gracia de Dios". En qualsevol cas, la idea és dissemblar el tirà de la resta de mortals per produir veneració i, per tant, servitud voluntària.

Aquests darrers dies s'han celebrat les eleccions als EUA entre la candidata Kamala Harris i Donald Trump. La diferència entre els dos candidats, deixant de banda les polítiques, està en els seus votants. Al meu entendre, mentre els votants de Kamala Harris voten a favor de les seves polítiques, els votants de Donald Trump voten a favor del candidat com l'únic que pot salvar la pàtria. El discurs de Donald Trump es basa a dir que els EUA estan en perill, hi ha amenaces externes i internes i només ell és capaç de protegir-los del mal, ell és l'únic que pot enfrontar-se per vèncer els enemics de la pàtria. Es presenta com el gran salvador. Això explica per què el 6 de gener de 2021, els seguidors de Trump van assaltar al capitol mostrant un clar exemple de submissió voluntària.

Hem d'estar alerta davant el nou populisme que impera en gran part del món perquè no busca el nostre benestar ni la nostra llibertat sinó la nostra submissió voluntària.

Davant d'aquest fenomen, Jesús ens adverteix sobre la temptació de venerar qualsevol governant, sacerdot o rei.

»Però vosaltres no us feu dir "rabí", perquè de mestre només en teniu un, i tots vosaltres sou germans; ni doneu a ningú el nom de "pare" aquí a la terra, perquè de pare només en teniu un, que és el del cel; ni us feu dir "guies", perquè de guia només en teniu un, que és el Crist. El més important d'entre vosaltres, que es faci el vostre servidor. El qui s'enalteixi serà humiliat, però el qui s'humiliï serà enaltit. (Mt 23 8-12)

El que em fa reflexionar les paraules de Jesús és que una persona, per moltes qualitats que tingui i admirable que siguin, és una persona igual que nosaltres, i no ha de ser mai digne de veneració. Perquè venerar-la és entregar voluntàriament la nostra llibertat.

ANUNCIS I COMUNICACIONS

Durant el segle XVI es van produir nombroses guerres de religió entre protestants (Hugonots) i catòlics a França. Els protestants havien estat objecte d'atrocitats cada cop més greus, que van culminar amb la massacre de la nit de Sant Bartomeu el 26 d'agost de 1572 on van morir 2.000 protestants a París i entre 5.000 i 10.000 a la resta de França. Els desafiaments al poder real eren cada cop més intensos, en particular per part dels escriptors protestants que qüestionaven el concepte de monarquia absoluta i denunciaven als tirans. Des de la dècada del 1550, l'obra de La Boétie havia estat circulant de sota mà, i aquí, entre els hugonots, va trobar un públic que es va fer seu el discurs: el 1574, es publicà per primer cop de forma truncada i anònimament en un diari calvinista. Tres anys més tard, el Discurs va ser utilitzat per segona vegada al servei de la causa protestant sota el nom de "Contr'Un". En 1577, fou Simon Goulart, en els seves "Mémoires de l'Etat de France sous Charles IX" -més conegudes com "les Mémoires de Charles IX" -, qui va donar rellevància al Discurs de La Boétie. En menys d'un any es van publicar tres edicions seguides i, per primera vegada, el Discurs va adquirir una gran difusió. Va ser sobretot en la seva tercera impressió, datada en 1578, quan el Discurs es va difondre àmpliament, la qual cosa va influir en la forma en què es va rebre i va interpretar el text durant dos segles. En efecte, les tres edicions de "les Mémoires de Charles IX", totes sota el nom fals d'Heinrich Wolf, van reproduir per primera vegada el Discurs en la seva integritat. Va ser en el tercer volum de les Mémoires on el Discurs va aparèixer al mig d'altres documents que van servir per a escriure una història del regnat de Charles IX des de la perspectiva hugonota. En el context dels altres documents recollits i de les anàlisis de Goulart, el Discurs -sense ser truncat ni tergiversat- passa obertament per un pamflet protestant. Montaigne, que va ser el depositari de l'original, no el va poder publicar mai per por a ser considerat un partidà del protestantisme.

Em segueixo preguntant: què vol dir ser lliure i com podem ser lliures?

Rubén Pallàs

FAMÍLIA CRISTIANA

Tinguem presents a les nostres oracions els germans que tenen problemes de salut i a les persones que en tenen cura. Que el Senyor els acompanyi cap a una presta recuperació.

CANAL YOUTUBE

Podreu seguir el culte en directe a l'adreça a al web de l'església: www.esglesiatallers.org

CISTELLA SOLIDÀRIA

Ja tenim l'aspiradora!!!! l'hem pogut comprar i ara no hi haurà tanta pols ni a la botigueta, ni enlloc dels seus locals. Esperem que millorin alguns problemes respiratoris, principalment a la gent que col·labora a la botigueta. Tambè hem comprat oli d'oliva, suavitzant per la rentadora, formatge en talls, "quesitos", ampolles petites d'aigua i bosses grans d'escombraries. Tot això, gràcies a la generositat de molts de vosaltres i d'altre gent que es solidaritza amb els més desafavorits. Moltes gràcies a tots/es. No els oblidem i seguim pregant per tots ells.

EL NEN DE NADAL

Recordeu que podeu fer la capseta de Nadal. Ja sabeu que es poden fer on-line, però si voleu fer-la manual i portar-la a l'església, parleu amb l'Anna Guinot. La recollida es farà els diumenges 17 i 24 de novembre. **MOLTES GRÀCIES A TOTES I TOTS!**

AGENDA

- La nostra pastora estarà reunida amb la Comissió Permanent del 21 al 23 de novembre
- El proper consell d'església serà el 24 de novembre, a les 8:30h.

Litúrgia: Anna Guinot
Predicació: Ismael Gramaje
Música: Robert Bailey
Lectures: Anna Plantada
Diaques: Joan Salvador – Marta Huch
Butlletí: Rubén Pallàs